

มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ
Occupational Standard and Professional Qualifications

สาขาวิชาชีพบริการสุขภาพ สาขาจิตวิทยา

จัดทำโดย สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)
ร่วมกับ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ชื่อมาตรฐานอาชีพ

สาขาวิชาชีพบริการสุขภาพ สาขาจิตวิทยา

2. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐาน

N/A

3. ทะเบียนอ้างอิง (Imprint)

N/A

4. ข้อมูลเบื้องต้น

จากการสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับจำนวนศูนย์บริการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม ป้องกัน และสร้างเสริมพัฒนาการเด็ก และผู้สูงอายุในไทย พบว่ามีศูนย์เด็กเล็กเป็นหน่วยย่อยภายใต้สังกัดต่าง ๆ ของภาครัฐจำนวนมากกว่า 8 แสนแห่ง และศูนย์ดูแลผู้สูงอายุที่ไม่ใช่การรักษาพยาบาล ประมาณกว่า 1,000 แห่งทั่วประเทศ และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ ควบคู่ไปกับธุรกิจบริการเชิงส่งเสริม ป้องกัน รวมถึงสร้างเสริมและฟื้นฟูพัฒนาการสำหรับวัยเด็ก และวัยผู้สูงอายุจากภาคเอกชน มาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพนี้จะครอบคลุมบุคลากรในสาขาวิชาชีพบริการสุขภาพ สาขาจิตวิทยา ที่ปฏิบัติงานกับกลุ่มผู้รับบริการวัยเด็กและผู้สูงอายุเท่านั้น

5. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐานในแต่ละครั้ง

N/A

6. ครั้งที่

N/A

7. คุณวุฒิวิชาชีพที่ครอบคลุม (Professional Qualifications included)

สาขาวิชาชีพบริการสุขภาพ

สาขาจิตวิทยา

อาชีพผู้ปฏิบัติงานด้านพฤติกรรมและพัฒนากลุ่มผู้สูงอายุ ระดับ 4

8. คุณวุฒิวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง (Related Professional Qualifications)

N/A

9. หน่วยสมรรถนะทั้งหมดในมาตรฐานอาชีพ (List of All Units of Competence within this Occupational Standards)

รหัสหน่วยสมรรถนะ	เนื้อหา
10801	ดูแลพัฒนาการของผู้สูงอายุ
10802	ดูแลสุขภาวะทางจิต (Psychological Wellness) ของผู้สูงอายุ
10803	ประเมินความต้องการ/จำเป็นด้านพัฒนาการของผู้สูงอายุเบื้องต้น โดยใช้เครื่องมือหรือมาตรวัดที่มีมาตรฐาน
10804	ส่งเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุภายใต้การกำกับดูแลของนักจิตวิทยาหรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง

10. ระดับคุณวุฒิ

10.1 สาขาวิชาชีพบริการสุขภาพ สาขาจิตวิทยา อาชีพผู้ปฏิบัติงานด้านพฤติกรรมและพัฒนากลุ่มผู้สูงอายุ ระดับ 4

คุณลักษณะของผลการเรียนรู้ (Characteristics of Outcomes)

เป็นบุคคลที่มีความรู้ทางจิตวิทยาผู้สูงอายุเบื้องต้น และมีทักษะการประเมินความต้องการ/จำเป็นด้านพัฒนาการผู้สูงอายุ สามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมศักยภาพ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในผู้สูงอายุภายใต้การกำกับดูแลของนักจิตวิทยาหรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง สามารถรายงานผลการปฏิบัติงานและเสนอแนะแนวทางปรับปรุงการทำงานของตนเองให้ผู้กำกับดูแลพิจารณา ทั้งยังปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประเด็นทางจริยธรรมและจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผู้สูงอายุอยู่เสมอ

การเลื่อนระดับคุณวุฒิวิชาชีพ (Qualification Pathways)

ผู้ที่เข้าสู่งานทดสอบคุณวุฒิวิชาชีพ สาขาวิชาชีพบริการสุขภาพ สาขาจิตวิทยา อาชีพนักจิตวิทยาพัฒนาการผู้สูงวัย ระดับ 4 จะต้องมีความสมบัตินี้ต่อไปนี้

- จบการศึกษามัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3
- อายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์
- ผ่านการอบรมหลักสูตรจิตวิทยาผู้สูงวัยที่จัดโดยหน่วยงานที่ได้รับการยอมรับในแวดวงจิตวิทยาไม่น้อยกว่า 20 ชั่วโมง (เอกสารรับรองมีอายุไม่เกิน 3 ปี)
- มีหนังสือรับรองประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านพัฒนาการกับผู้สูงวัย*ภายใต้การกำกับดูแลของนักจิตวิทยาหรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง ไม่น้อยกว่า 5 ปี (เอกสารรับรองมีอายุไม่เกิน 5 ปี นับตั้งแต่วันสิ้นสุดการปฏิบัติงานที่ระบุไว้ในเอกสาร)

*การปฏิบัติงานสามารถนับรวมชั่วโมงการทำงานกับผู้สูงวัย หรือการเป็นจิตอาสากับผู้สูงวัยที่ไม่มีความเกี่ยวข้องทางสายเลือดได้

หลักเกณฑ์การต่ออายุหนังสือรับรองมาตรฐานอาชีพ

1. หนังสือรับรองมาตรฐานอาชีพ มีอายุ 3 ปี ผู้ประสงค์ต่ออายุหนังสือรับรองฯ
แจ้งความประสงค์ต่อองค์กรรับรองขอต่ออายุโดยแสดงหลักฐานการทำงานในอาชีพรวมระยะเวลาอย่างน้อย 2 ปี
2. หากไม่มีหลักฐานตามข้อ 1. ผู้ประสงค์ต่ออายุหนังสือรับรองฯ
ต้องเข้ารับการประเมินสมรรถนะทุกหน่วยสมรรถนะของอาชีพผู้ปฏิบัติงานด้านพฤติกรรมและพัฒนาการผู้สูงวัย ระดับ 4

กลุ่มบุคคลในอาชีพ (Target Group)

ผู้ประกอบการวิชาชีพด้านจิตวิทยาพัฒนาการผู้สูงวัย

หน่วยสมรรถนะ (หน่วยสมรรถนะทั้งหมดของคุณวุฒิวิชาชีพนี้)

- 10801 ดูแลพัฒนาการของผู้สูงวัย
- 10802 ดูแลสุขภาพทางจิต (Psychological Wellness) ของผู้สูงวัย
- 10803 ประเมินความต้องการ/จำเป็นด้านพัฒนาการของผู้สูงวัยเบื้องต้น โดยใช้เครื่องมือหรือมาตรวัดที่มีมาตรฐาน
- 10804 ส่งเสริมศักยภาพของผู้สูงวัยภายใต้การกำกับดูแลของนักจิตวิทยาหรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่

1. ตารางแสดงหน้าที่ 1

ประกาศใช้ ณ 11/11/2564

ตาราง 1 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY PURPOSE , KEY ROLES , KEY FUNCTION

ความมุ่งหมายหลัก Key Purpose	บทบาทหลัก Key Roles		หน้าที่หลัก Key Function	
	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย
ดำรงไว้ซึ่งมาตรฐานวิชาชีพจิตวิทยา และเผยแพร่บทบาทหน้าที่ของจิตวิทยาให้เป็นที่รู้จักในประเทศไทยและอาเซียน	01	ให้บริการทางจิตวิทยาอย่างมีมาตรฐานและจรรยาบรรณในวิชาชีพ และเผยแพร่ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับวิชาชีพเพื่อประโยชน์สูงสุดในการให้บริการ	108	สนับสนุนการส่งเสริมศักยภาพของผู้สูงวัย

คำอธิบาย ตารางแผนผังแสดงหน้าที่เป็นแผนผังที่ชี้วิเคราะห์หน้าที่งานเพื่อให้ได้หน้าที่หลัก (Key Function)

2. ตารางแสดงหน้าที่ 1 (ต่อ)

ประกาศใช้ ณ 11/11/2564

ตาราง 2 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY FUNCTION , UNIT OF COMPETENCE , ELEMENT OF COMPETENCE

หน้าที่หลัก Key Function		หน่วยสมรรถนะ Unit of Competence		หน่วยสมรรถนะย่อย Element of Competence	
รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย
108	สนับสนุนการส่งเสริมศักยภาพของผู้สูงวัย	10801	ดูแลพัฒนาการของผู้สูงวัย	10801.1	ส่งเสริมกิจกรรมตามพัฒนาการในผู้สูงวัย
				10801.2	--> รวบรวมข้อมูลด้านพฤติกรรมและพัฒนาการของผู้สูงวัย
		10802	ดูแลสุขภาวะทางจิต (Psychological Wellness) ของผู้สูงวัย	10802.1	--> ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้สูงวัยเบื้องต้น ภายใต้แผนการปรับพฤติกรรมที่กำหนดโดยนักจิตวิทยา
				10802.2	--> ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงสุขภาวะและความปลอดภัยของผู้สูงวัยเป็นสำคัญ
		10803	ประเมินความต้องการ/จำเป็นด้านพัฒนาการของผู้สูงวัยเบื้องต้น โดยใช้เครื่องมือหรือมาตรวัดที่มีมาตรฐาน	10803.1	--> คัดกรองพัฒนาการผู้สูงวัยเบื้องต้น
				10803.2	--> แปลผลการคัดกรองตามคู่มือของเครื่องมือคัดกรองที่ใช้
				10803.3	--> ปฏิบัติงานด้านการประเมินโดยคำนึงถึงประเด็นทางจริยธรรมและจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผู้สูงวัย
		10804	ส่งเสริมศักยภาพของผู้สูงวัยภายใต้การกำกับดูแลของนักจิตวิทยาหรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง	10804.1	--> จัดโปรแกรมชะลอความเสื่อมถอยของพัฒนาการผู้สูงวัยภายใต้การกำกับดูแล
				10804.2	--> รายงานผลการจัดโปรแกรมแก่ผู้กำกับดูแล/ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง
				10804.3	--> ออกแบบแผนการปรับพฤติกรรมในผู้สูงวัยภายใต้การกำกับดูแลของนักจิตวิทยา
				10804.4	--> ปฏิบัติงานด้านการจัดโปรแกรมโดยคำนึงถึงประเด็นทางจริยธรรมและจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผู้สูงวัย

คำอธิบาย

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่ (ต่อ) เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานหลังจากได้หน้าที่หลัก (Key Function) เพื่อให้ได้ หน่วยสมรรถนะ (Unit of Competence) และหน่วยสมรรถนะย่อย (Element of Competence)

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ

10801
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ

ดูแลพัฒนาการของผู้สูงวัย
3. ทบทวนครั้งที่

N/A
4. สร้างใหม่

☒

ปรับปรุง

☐

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

ผู้ปฏิบัติงานด้านพฤติกรรมและพัฒนาการผู้สูงวัย

ISCO 5321 ผู้ช่วยงานดูแลสุขภาพ

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้ประกอบไปด้วยความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการดูแลพัฒนาการของผู้สูงวัย โดยส่งเสริมกิจกรรมตามพัฒนาการในผู้สูงวัย และรวบรวมข้อมูลด้านพฤติกรรมและพัฒนาการของผู้สูงวัย

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

ผู้ประกอบวิชาชีพด้านจิตวิทยาพัฒนาการผู้สูงวัย

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
10801.1 ส่งเสริมกิจกรรมตามพัฒนาการในผู้สูงวัย	1. อธิบายพัฒนาการที่เหมาะสมของผู้สูงวัยในแต่ละช่วงอายุ 2. อธิบายวิธีการส่งเสริมกิจกรรมตามพัฒนาการของผู้สูงวัย 3. สนับสนุนผู้สูงวัยให้ทำกิจวัตรประจำวันที่เป็นได้ด้วยตนเอง	ข้อสอบข้อเขียน
10801.2 รวบรวมข้อมูลด้านพฤติกรรมและพัฒนาการของผู้สูงวัย	1. บันทึกข้อมูลพฤติกรรมของผู้สูงวัยในแต่ละวันลงในแบบฟอร์มที่กำหนด 2. สอดถามผู้ดูแลเพื่อซักถามข้อมูลพฤติกรรมของผู้สูงวัยที่บ้าน 3. รายงานข้อมูลพฤติกรรมของผู้สูงวัยให้กับนักจิตวิทยาหรือผู้เชี่ยวชาญที่กำกับดูแล	ข้อสอบข้อเขียน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

- ทักษะการสื่อสารทางบวกกับผู้สูงวัยและบุตรหลาน ผู้ดูแล
- ทักษะการปรับพฤติกรรมผู้สูงวัยเบื้องต้น

(ข) ความต้องการด้านความรู้

- ความรู้เกี่ยวกับพื้นฐานทางพัฒนาการผู้สูงวัยทุกด้าน อันประกอบด้วย การเจริญเติบโตของร่างกาย พัฒนาการทางอารมณ์ สังคม และสติปัญญา รวมถึงปัญหาพัฒนาการในผู้สูงวัย
- ความรู้เกี่ยวกับการปรับพฤติกรรมผู้สูงวัยเบื้องต้น
- ความรู้เกี่ยวกับประเด็นทางจริยธรรมและจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผู้สูงวัย

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

- เอกสาร/หลักฐานรับรองการปฏิบัติงาน

หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

- หลักฐานคุณวุฒิการศึกษา
- แบบบันทึกผลการอบรม (ถ้ามี)
- แบบบันทึกผลการสอบข้อเขียน
- แบบบันทึกผลการสัมภาษณ์

คำแนะนำในการประเมิน

เจ้าหน้าที่สอบประเมินสมรรถนะดูแลสุขภาพทางจิตของผู้สูงวัย โดยพิจารณาจากหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหลักฐานด้านการปฏิบัติงาน และหลักฐานความรู้

วิธีการประเมิน

- พิจารณาตามหลักฐานความรู้ ได้แก่ การสอบข้อเขียน
- พิจารณาตามหลักฐานการปฏิบัติงาน ได้แก่ หนังสือรับรองการปฏิบัติงาน

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตการปฏิบัติงานในการดูแลสุขภาพทางจิตของผู้สูงวัยรวมถึง การส่งเสริมกิจกรรมตามพัฒนาการในผู้สูงวัย

ตั้งแต่การอธิบายพัฒนาการที่เหมาะสมและวิธีการส่งเสริมกิจกรรมตามพัฒนาการของผู้สูงวัย และสนับสนุนผู้สูงวัยให้ทำกิจวัตรประจำวันที่เป็นได้ด้วยตนเอง และการรวบรวมข้อมูลด้านพฤติกรรมและพัฒนาการของผู้สูงวัย โดยบันทึกข้อมูลพฤติกรรมของผู้สูงวัยในรูปแบบฟอร์มที่

สอบถามผู้ดูแลเพื่อซักถามข้อมูลพฤติกรรมของผู้สูงวัยที่บ้าน และรายงานข้อมูลพฤติกรรมของผู้สูงวัยให้กับนักจิตวิทยาหรือผู้เชี่ยวชาญ

คำแนะนำ

ผู้เข้ารับการประเมินต้องตรวจมีความรู้ครอบคลุมในทุกมิติที่กำหนดไว้ และแสดงความรู้ผ่านการสอบข้อเขียน

คำอธิบายรายละเอียด

กิจกรรมตามพัฒนาการ (developmental tasks) หมายถึง พฤติกรรมของผู้สูงวัยที่สอดคล้องกับและ/หรือสะท้อนให้ถึงพัฒนาการการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์สังคมของผู้สูงวัย เช่น พฤติกรรมเกี่ยวกับการกินยา การนอนหลับ การขับถ่าย พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยี พฤติกรรมการเข้าสังคม พฤติกรรมการจัดการกับความขัดแย้ง เป็นต้น

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

- สอบข้อเขียน

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ10802
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะดูแลสุขภาวะทางจิต (Psychological Wellness) ของผู้สูงวัย
3. ทบทวนครั้งที่N/A
4. สร้างใหม่☒ปรับปรุง☐

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

ผู้ปฏิบัติงานด้านพฤติกรรมและพัฒนาการผู้สูงวัย

ISCO 5321 ผู้ช่วยงานดูแลสุขภาพ

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้ประกอบไปด้วยความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการดูแลสุขภาวะทางจิตของผู้สูงวัย โดย ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้สูงวัยเบื้องต้น
ภายใต้แผนการปรับพฤติกรรมที่กำหนดโดยนักจิตวิทยา และปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงสุขภาวะและความปลอดภัยของผู้สูงวัยเป็นสำคัญ

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

ผู้ประกอบวิชาชีพด้านจิตวิทยาพัฒนาการผู้สูงวัย

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
10802.1 ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้สูงวัยเบื้องต้น ภายใต้แผนการปรับพฤติกรรมที่กำหนดโดยนักจิตวิทยา	1. อธิบายหลักการปรับพฤติกรรมที่เหมาะสมกับผู้สูงวัย 2. ส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในผู้สูงวัยโดยใช้หลักการปรับพฤติกรรมตามแผนที่กำหนดโดยนักจิตวิทยา/ผู้เชี่ยวชาญ 3. ลดพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ในผู้สูงวัยโดยใช้หลักการปรับพฤติกรรมตามแผนที่กำหนดโดยนักจิตวิทยา/ผู้เชี่ยวชาญ	ข้อสอบข้อเขียน
10802.2 ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงสุขภาวะและความปลอดภัยของผู้สูงวัยเป็นสำคัญ	1. อธิบายข้อควรระวังในการปฏิบัติงานกับผู้สูงวัยและผู้ดูแล 2. บังคับการปฏิบัติงานที่ขัดกับจริยธรรมและจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผู้สูงวัย 3. ดำเนินการแก้ไข ปรับเปลี่ยนการปฏิบัติภายใต้การกำกับดูแล หากการปฏิบัติงานขัดกับสิ่งที่ควรปฏิบัติต่อผู้สูงวัย	ข้อสอบข้อเขียน การสัมภาษณ์

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

- ทักษะการสื่อสารทางบวกกับผู้สูงวัยและบุตรหลาน ผู้ดูแล
- ทักษะการปรับพฤติกรรมผู้สูงวัยเบื้องต้น

(ข) ความต้องการด้านความรู้

- ความรู้เกี่ยวกับพื้นฐานทางพัฒนาการผู้สูงวัยทุกด้าน อันประกอบด้วย การเจริญเติบโตของร่างกาย พัฒนาการทางอารมณ์ สังคม และสติปัญญา รวมถึงปัญหาพัฒนาการในผู้สูงวัย
- ความรู้เกี่ยวกับการปรับพฤติกรรมผู้สูงวัยเบื้องต้น
- ความรู้ด้านหลักการให้รางวัลและการลงโทษเบื้องต้นอย่างเหมาะสมต่อผู้สูงวัย
- ความรู้เกี่ยวกับประเด็นทางจริยธรรมและจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผู้สูงวัย

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

- เอกสาร/หลักฐานรับรองการปฏิบัติงาน

หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

- หลักฐานคุณวุฒิการศึกษา
- แบบบันทึกผลการอบรม (ถ้ามี)
- แบบบันทึกผลการสอบข้อเขียน
- แบบบันทึกผลการสัมภาษณ์

คำแนะนำในการประเมิน

เจ้าหน้าที่สอบประเมินสมรรถนะดูแลสถานะทางจิตของผู้สูงวัย โดยพิจารณาจากหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหลักฐานด้านการปฏิบัติงาน และหลักฐานความรู้

วิธีการประเมิน

- พิจารณาตามหลักฐานความรู้ ได้แก่ การสอบข้อเขียนและสัมภาษณ์
- พิจารณาตามหลักฐานการปฏิบัติงาน ได้แก่ หนังสือรับรองการปฏิบัติงาน

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตการปฏิบัติงานในการดูแลสถานะทางจิตของผู้สูงวัยรวมถึง การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้สูงวัยเบื้องต้น ภายใต้แผนการปรับพฤติกรรมที่กำหนดโดยนักจิตวิทยา ตั้งแต่อธิบายหลักการปรับพฤติกรรมที่เหมาะสมกับผู้สูงวัย ส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์และลดพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ในผู้สูงวัยโดยใช้หลักการปรับพฤติกรรมตามแผน และการปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงสถานะและความปลอดภัยของผู้สูงวัยเป็นสำคัญ ตั้งแต่การอธิบายข้อควรระวังในการปฏิบัติงานกับผู้สูงวัยและผู้ดูแล บ่งชี้การปฏิบัติงานที่ขัดกับจริยธรรมและจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผู้สูงวัย และหากพบเจอสิ่งขัดแย้งสามารถดำเนินการแก้ไข ปรับเปลี่ยนการปฏิบัติภายใต้การกำกับดูแล

คำแนะนำ

ผู้เข้ารับการประเมินต้องตรวจมีความรู้ครอบคลุมในทุกมิติที่กำหนดไว้ และแสดงความรู้ผ่านการสอบข้อเขียน

คำอธิบายรายละเอียด

1. สุขภาวะทางจิต (Psychological wellness) ของผู้สูงวัย หมายถึง การใช้หลักทางจิตวิทยาในการมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้สูงวัย ที่สนับสนุนการมีความรู้สึกสบายใจ ผ่อนคลายจากภาวะความเครียด ความวิตกกังวล และความซึมเศร้า
2. จริยธรรมและจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผู้สูงวัย หมายถึงจรรยาบรรณในวิชาชีพนักจิตวิทยาอ้างอิงตาม ETHICAL PRINCIPLES OF PSYCHOLOGISTS AND CODE OF CONDUCT รับรองโดยสมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทยสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ. 2017 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานกับผู้สูงวัย

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

- สอบข้อเขียน
- การสัมภาษณ์

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ10803
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะประเมินความต้องการ/จำเป็นด้านการพัฒนาการของผู้สูงวัยเบื้องต้น โดยใช้เครื่องมือหรือมาตรวัดที่มีมาตรฐาน
3. ทบทวนครั้งที่N/A
4. สร้างใหม่☒ปรับปรุง☐

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

ผู้ปฏิบัติงานด้านพฤติกรรมและพัฒนากการผู้สูงวัย

ISCO 5321 ผู้ช่วยงานดูแลสุขภาพ

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้ประกอบไปด้วยความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการประเมินความต้องการ/จำเป็นด้านการพัฒนาการของผู้สูงวัยเบื้องต้น โดยใช้เครื่องมือหรือมาตรวัดที่มีมาตรฐาน ซึ่งประกอบไปด้วยการคัดกรองพัฒนาการผู้สูงวัยเบื้องต้น การแปลผลการคัดกรองตามคู่มือของเครื่องมือคัดกรองที่ใช้ และต้องปฏิบัติงานด้านการประเมินโดยคำนึงถึงประเด็นทางจริยธรรมและจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผู้สูงวัย

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

ผู้ประกอบวิชาชีพด้านจิตวิทยาพัฒนาการผู้สูงวัย

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
10803.1 คัดกรองพัฒนาการผู้สูงวัยเบื้องต้น	1. คัดเลือกเครื่องมือที่ใช้ในการคัดกรองพัฒนาการได้เหมาะสมกับช่วงวัย/สภาพแวดล้อมของผู้สูงวัยภายใต้การกำกับของผู้เชี่ยวชาญ 2. จัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการคัดกรองพัฒนาการตามที่คู่มือระบุได้อย่างแม่นยำ 3. ดำเนินการใช้เครื่องมือ/มาตรวัดตามกระบวนการคัดกรองพัฒนาการที่ระบุไว้ในคู่มือ	ข้อสอบข้อเขียน

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
10803.2 แปลผลการคัดกรองตามคู่มือของเครื่องมือคัดกรองที่ใช้	1. บันทึกคะแนนการคัดกรองลงในแบบฟอร์มที่ถูกกำหนดไว้ได้อย่างถูกต้อง 2. สรุปคะแนนการคัดกรองพัฒนาการโดยแยกออกเป็นมิติต่างๆ ตามที่ระบุไว้ในแบบฟอร์มที่ถูกกำหนดไว้ในคู่มือได้อย่างถูกต้อง 3. รายงานผลคะแนนการคัดกรองให้คณะทำงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงวัยอย่างชัดเจน ถูกต้อง และเข้าใจง่าย	ข้อสอบข้อเขียน
10803.3 ปฏิบัติงานด้านการประเมินโดยคำนึงถึงประเด็นทางจริยธรรมและจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผู้สูงวัย	1. อธิบายข้อควรระวังในการปฏิบัติงานกับตัวผู้สูงอายุและผู้ดูแล 2. บ่งชี้การปฏิบัติงานที่ไม่สอดคล้องกับจริยธรรมและจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผู้สูงวัยได้ 3. ดำเนินการแก้ไข ปรับเปลี่ยนการปฏิบัติภายใต้การกำกับดูแล หากการปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับจริยธรรมและจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผู้สูงวัย	ข้อสอบข้อเขียน การสัมภาษณ์

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

- ทักษะในการวัดและประเมินผลทางจิตวิทยาพัฒนาการในผู้สูงอายุเบื้องต้น
- ทักษะในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้สูงวัยและครอบครัว
- ทักษะในการสื่อสารข้อมูลเชิงวิชาการพื้นฐานได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน และเหมาะสมกับผู้รับสาร

(ข) ความต้องการด้านความรู้

- ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการผู้สูงวัยทุกด้าน อันประกอบด้วย การเสื่อมถอยของร่างกาย พัฒนาการทางอารมณ์ สังคม และสติปัญญา รวมถึงปัญหาพัฒนาการในผู้สูงวัย
- ความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือประเมินพัฒนาการผู้สูงวัยสำหรับบุคคลทั่วไปที่ได้มาตรฐาน
- ความรู้เกี่ยวกับประเด็นทางจริยธรรมและจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผู้สูงวัย

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

- เอกสาร/หลักฐานรับรองการปฏิบัติงาน

หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

- หลักฐานคุณวุฒิการศึกษา
- แบบบันทึกผลการอบรม (ถ้ามี)
- แบบบันทึกผลการสอบข้อเขียน

คำแนะนำในการประเมิน

เจ้าหน้าที่สอบประเมินสมรรถนะในการประเมินความต้องการ/จำเป็นด้านพัฒนาการของผู้สูงวัยเบื้องต้น

โดยใช้เครื่องมือหรือมาตรวัดที่มีมาตรฐานโดยพิจารณาจากหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหลักฐานด้านการปฏิบัติงาน และหลักฐานความรู้

วิธีการประเมิน

พิจารณาตามหลักฐานความรู้ ได้แก่ การสอบข้อเขียน การสัมภาษณ์ แบบบันทึกผลการอบรม และประกาศนียบัตรที่เกี่ยวข้อง

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตการปฏิบัติงานในการประเมินความต้องการ/จำเป็นด้านพัฒนาการของผู้สูงวัยเบื้องต้น เริ่มจากการคัดกรองพัฒนาการผู้สูงวัยเบื้องต้น

โดยคัดเลือกเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินภายใต้การกำกับของผู้เชี่ยวชาญ จัดเตรียมสถานที่ และอุปกรณ์ที่จำเป็น และดำเนินการใช้เครื่องมือดังกล่าวตามคู่มือ หลังจากนั้นสามารถแปลผลการคัดกรองตามคู่มือของเครื่องมือคัดกรองที่ใช้ โดยบันทึกคะแนนคัดกรองลงในแบบฟอร์ม สรุปคะแนนตามคู่มือ และรายงานผลให้คณะทำงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงวัยอย่างชัดเจน ถูกต้อง และเข้าใจง่าย

โดยการปฏิบัติงานคำนึงถึงประเด็นทางจริยธรรมและจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้สูงวัย โดยต้องสื่อสารถึงผู้สูงวัยและผู้ดูแลถึงประเด็นดังกล่าว บ่งชี้ถึงการกระทำที่ไม่สอดคล้องกับประเด็นทางจริยธรรมและจรรยาบรรณ และดำเนินการแก้ไขสามารถปรับเปลี่ยนการปฏิบัติตามความเหมาะสมภายใต้การกำกับดูแล

คำแนะนำ

ผู้เข้ารับการประเมินต้องมีความรู้ครอบคลุมในทุกมิติที่กำหนดไว้และแสดงความรู้ผ่านการสอบข้อเขียน

คำอธิบายรายละเอียด

N/A

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

- สอบข้อเขียน
- การสัมภาษณ์

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ10804
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะส่งเสริมศักยภาพของผู้สูงวัยภายใต้การกำกับดูแลของนักจิตวิทยาหรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง
3. ทบทวนครั้งที่N/A
4. สร้างใหม่☒ปรับปรุง☐

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

ผู้ปฏิบัติงานด้านพฤติกรรมและพัฒนากการผู้สูงวัย

ISCO 5321 ผู้ช่วยงานดูแลสุขภาพ

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้ประกอบไปด้วยความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการส่งเสริมพัฒนากการในผู้สูงวัยภายใต้การกำกับดูแลของนักจิตวิทยาหรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบไปด้วยการจัดโปรแกรมชะลอความเสื่อมถอยของพัฒนากการผู้สูงวัยภายใต้การกำกับดูแล การรายงานผลการจัดโปรแกรมแก่ผู้กำกับดูแล/ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง การออกแบบแผนการปรับพฤติกรรมในผู้สูงวัยภายใต้การกำกับดูแลของนักจิตวิทยา และการปฏิบัติงานด้านการจัดโปรแกรมโดยคำนึงถึงประเด็นทางจริยธรรมและจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผู้สูงวัย

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

ผู้ประกอบวิชาชีพด้านจิตวิทยาพัฒนากการผู้สูงวัย

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
10804.1 จัดโปรแกรมชะลอความเสื่อมถอยของพัฒนากการผู้สูงวัยใ้ ด้การกำกับดูแล	1. เตรียมสถานที่และอุปกรณ์ที่จำเป็นตามที่ได้รับมอบหมายอย่าง แม่นยำ 2. ดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนที่กำหนดโดยนักจิตวิทยา/ผู้เชี่ยวชาญ ที่เกี่ยวข้อง	ข้อสอบข้อเขียน แฟ้มสะสมผลงาน การสัมภาษณ์
10804.2 รายงานผลการจัดโปรแกรมแก่ผู้กำกับดูแล/ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง	1. บันทึกผลการดำเนินกิจกรรมลงในแบบฟอร์มที่กำหนดไว้ได้ อย่างถูกต้อง 2. จัดทำข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงโปรแกรมที่จัดขึ้นแก่นักจิตวิ ทยา/ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง	ข้อสอบข้อเขียน แฟ้มสะสมผลงาน การสัมภาษณ์

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
10804.3 ออกแบบแผนการปรับพฤติกรรมในผู้สูงวัยภายใต้การกำกับดูแลของนักจิตวิทยา	1. เขียนแผนการปรับพฤติกรรมในผู้สูงวัยตามที่ได้รับมอบหมาย 2. เลือกใช้การให้รางวัลและการลงโทษได้ถูกต้องและเหมาะสมกับพัฒนาการและเป้าหมายของการปรับพฤติกรรม 3. อธิบายแผนการปรับพฤติกรรมที่ออกแบบไว้ให้กับนักจิตวิทยาหรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง	ข้อสอบข้อเขียน
10804.4 ปฏิบัติงานด้านการจัดโปรแกรมโดยคำนึงถึงประเด็นทางจริยธรรมและจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผู้สูงวัย	1. บ่งชี้การปฏิบัติงานที่ขัดกับจริยธรรมและจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผู้สูงวัย 2. ดำเนินการแก้ไข ปรับเปลี่ยนการปฏิบัติภายใต้การกำกับดูแล หากการปฏิบัติงานขัดกับจริยธรรมและจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้สูงวัย	ข้อสอบข้อเขียน แฟ้มสะสมผลงาน การสัมภาษณ์

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

- ทักษะการดำเนินกิจกรรมจะลดความเสี่ยงในผู้สูงวัยเบื้องต้น
- ทักษะการปรับพฤติกรรมผู้สูงวัยเบื้องต้น
- ทักษะในการสื่อสารผลการปฏิบัติงานให้กับนักจิตวิทยา ผู้ดูแล และบุคคลที่เกี่ยวข้อง
- ทักษะการปรับพฤติกรรมผู้สูงวัยเบื้องต้น

(ข) ความต้องการด้านความรู้

- ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กเบื้องต้นในทุกด้าน อันประกอบด้วย การเจริญเติบโตของร่างกาย พัฒนาการทางอารมณ์ สังคม และสติปัญญา รวมถึงปัญหาพัฒนาการในเด็ก
- ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อจะลดความเสี่ยงในผู้สูงวัยเบื้องต้น
- ความรู้เกี่ยวกับการปรับปรับพฤติกรรมผู้สูงวัยเบื้องต้น
- ความรู้ด้านหลักการให้รางวัลและการลงโทษเบื้องต้นอย่างเหมาะสมต่อผู้สูงวัย
- ความรู้เกี่ยวกับประเด็นทางจริยธรรมและจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผู้สูงวัย

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

- เอกสาร/หลักฐานรับรองการปฏิบัติงาน
- แฟ้มสะสมผลงาน

หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

- แบบบันทึกผลการอบรม (ถ้ามี)
- แบบบันทึกผลการสอบข้อเขียน

คำแนะนำในการประเมิน

เจ้าหน้าที่ที่สอบประเมินสมรรถนะการตรวจประเมินทางด้านพัฒนาการผู้สูงวัย โดยพิจารณาจากหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหลักฐานด้านการปฏิบัติงาน และหลักฐานความรู้

วิธีการประเมิน

- พิจารณาตามหลักฐานการปฏิบัติงาน ได้แก่ แฟ้มสะสมผลงาน
- พิจารณาตามหลักฐานความรู้ ได้แก่ การสอบข้อเขียน การสัมภาษณ์ แบบบันทึกผลการอบรม และประกาศนียบัตรที่เกี่ยวข้อง

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตการปฏิบัติงานในการส่งเสริมพัฒนาการในผู้สูงวัยภายใต้การกำกับดูแลของนักจิตวิทยาหรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง
 เริ่มจากการจัดโปรแกรมชะลอความเสื่อมถอยของพัฒนาการผู้สูงวัยภายใต้การกำกับดูแล การเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ที่จำเป็น
 และดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนที่กำหนดโดยนักจิตวิทยา/ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง การรายงานผลการจัดโปรแกรมแก่ผู้กำกับดูแล/ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง
 ตั้งแต่การบันทึกผลการดำเนินกิจกรรมลงในแบบฟอร์มที่กำหนดไว้ได้อย่างถูกต้อง และจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงโปรแกรมแก่นักจิตวิทยา/ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง
 การออกแบบแผนการปรับพฤติกรรมในผู้สูงวัยภายใต้การกำกับดูแลของนักจิตวิทยา ตั้งแต่การเขียนแผนการปรับพฤติกรรมในผู้สูงวัย
 เลือกใช้การให้รางวัลและการลงโทษได้ถูกต้องและเหมาะสมกับพัฒนาการและเป้าหมายของการปรับพฤติกรรม
 และอธิบายแผนการปรับพฤติกรรมที่ออกแบบไว้ให้กับนักจิตวิทยาหรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง
 รวมถึงการปฏิบัติงานด้านการจัดโปรแกรมโดยคำนึงถึงประเด็นทางจริยธรรมและจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผู้สูงวัย
 ตั้งแต่การบ่งชี้การปฏิบัติงานที่ขัดกับจริยธรรมและจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผู้สูงวัย และหากพบเจอสิ่งที่ขัดสามารถดำเนินการแก้ไข
 ปรับเปลี่ยนการปฏิบัติภายใต้การกำกับดูแล

คำแนะนำ

ผู้เข้ารับการประเมินต้องมีความรู้ครอบคลุมในทุกมิติที่กำหนดไว้ และแสดงความรู้ผ่านการสอบข้อเขียน และแสดงหลักฐานการปฏิบัติงานผ่านแฟ้มสะสมผลงาน

คำอธิบายรายละเอียด

N/A

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

- สอบข้อเขียน
- การสัมภาษณ์
- แฟ้มสะสมผลงาน